

Marinah vs Amparanoia, el so mestís del Raval barceloní

Una conversa entre dues pioneres de les músiques urbanes, protagonistes de l'exposició D'ONES al Palau Robert

Amparanoia i Marinah | Juan Miquel Morales

Són dues artistes amb una gran carrera de fons i una desena d'àlbums publicats. *El coro de mi gente* (Sonde3, 2017) és la celebració dels 20 anys d'*El poder de Machín* (Edel Music), d'**Amparanoia**, i *Afrolailo* (Kasba Music, 2017) el darrer èxit de **Marinah**. Recuperem la conversa entre les dues músiques inclosa a l'*Enderrock 268*, número especial dedicat a l'exposició *D'ONES: (R)evolució de les dones en la música*, que podeu trobar al Palau Robert de Barcelona fins al 23 d'abril de 2018.

Marina Abad: Amb tu vam compartir la primera discogràfica... Jo llavors vivia a València, estava ficada al Casal Popular i al moviment cooperativista. Barcelona i València sempre han tingut una germanor especial entre moviments socials i venia sovint a centres okupats (Cinema Princesa, Hamsa...), i aquí vaig conèixer els meus col·legues. Estava en un projecte molt bonic, **Aguita Troupe**, on érem tretze dones. Jo ja em movia amb el flamenc, fent *soleás* industrials, però a València no tenia gaire entorn musical. La llavor d'**Ojos de Brujo** va ser a Formentera, allà vaig conèixer Max, Dani **Macaco** i Juanlu. Feia de cambra i cantava flamenc, rumba i tango a les terrasses amb un guitarrista. Em van veure i va ser *'acoso y derribo'*, em van fer escoltar una maqueta i van insistir perquè anés amb ells a Barcelona.

Amparo Sánchez: Sempre he admirat el flamenc, però no m'he atrevit mai a cantar-lo, només en privat... És un gènere que he vist de prop, quan el meu pare em duia a la part de darrere dels

bars. Era una imatge molt forta de venes marcades i de sentiments... M'imposava respecte. Al principi em vaig decantar per la música negra, però he coincidit amb flamencs com **Enrique Morente**, que em deia que havia estat molt valenta per haver marxat de Granada. Creia que l'error de molts músics era que no s'atrevien a marxar i no avançaven, mentre que jo havia tocat a molts llocs del món.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=nC1eBSnJReg>

M.A: He de dir que amb **Agüita Troupe** érem molt fans teves, tot un comando **Amparanoia**. Quan vaig arribar a Barcelona amb **Ojos de Brujo** vivia al carrer Ferran, i allà és on recordo la nostra primera conversa. No havia pujat mai a un escenari i no sabia ni què era gravar un disc. M'hi vaig ficar de ple. Recordo dir-te: 'Ostres, quina sensació més rara a l'escenari amb els monitors, no?'. Pensava que seria molt difícil actuar en un gran escenari, perquè estava acostumada a cantar amb una guitarra. Tu em vas donar els primers consells professionals.

A.S: Jo ja tenia una trajectòria local a Granada, perquè havia començat de jove amb el grup **Correcaminos**. Quan vaig arribar a Madrid tenia 25 anys i havia cantat en molts clubs, festivals, concursos... Hi vaig anar amb un fill de 9 anys a qui vaig dir: "He d'intentar complir el meu somni: poder viure de la música, que és on em vull desenvolupar i on puc aportar alguna cosa". Amb el pas del temps tinc la tranquil·litat d'haver donat exemple als meus dos fills: m'aixeco i lluito cada dia per fer el que m'agrada i els transmeto aquesta passió per la vida i la professió. Ells ja decidiran el que vulguin.

M.a: El tema de gènere és transversal. A tot el que has de fer per pujar un escenari s'hi ha de sumar el fet que ets dona, i això vol dir tres o quatre graons més! T'hi has de barallar, demostrar-ho i fer-t'ho teu. Durant molt temps havia pensat que no volia ser mare, per com ho veia tot, fins que em va entrar una necessitat al cos. Ara la maternitat forma part del meu activisme. Una dona té dues opcions igualment vàlides, però si la decisió és ser mare has de poder fer la teva vida i seguir en una tarima. Als nostres 45 anys continuem donant canya: és fonamental visibilitzar-nos, som dones amb una carrera que no s'acaba quan som mares.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=R88BNf6EupA>

A.S: Sempre hi ha reivindicacions. Als noranta vaig donar suport al moviment insubmís, a principi dels 2000 estava presa per la revolució zapatista... Viví la música com un instrument pacífic i bell per sentir-me unida als que pensem d'una altra manera. Més tard vaig adonar-me del que significava el meu missatge per a les dones, i al final de la gira d'**Amparanoia** vaig escriure un llibre sobre la meua vida, *La niña y el lobo* (Lupercalia, 2008), on denuncio i crido a la superació sobre temes com la violència de gènere. Vaig iniciar una vida professional en solitari, escric cançons per fer-nos més fortes i empoderar-nos com a dones. Tenim una gran responsabilitat, perquè sovint som les úniques als cartells dels festivals.

M.A: Des dels 15 anys canto "Nada en la nevera", un rap que al·lucino perquè és molt llarg i tothom se'l sap de dalt a baix. El canto perquè em representa, igual que "Sultana de mercadillo", o el meu primer disc en solitari, *El baile de las horas* (Montuno, 2013), de lletres maques i lluminoses. Les dones som multidimensionals, reconeixem molts angles. El món patriarcal és molt més estricte i unidireccional. Per a nosaltres no és cap conflicte fer un dia un bolero i un altre un ska punk, però l'entorn mediàtic prefereix dones model i florero.

A.S: La meua ídol és **Billie Holiday**, que va cantar fins al final. És el que voldria, i m'és igual no sonar en una ràdio o no actuar en un festival davant 20.000 persones. Sóc cantant, compositora i productora, perquè els meus àlbums i els anys de carrera m'ho avalen. No necessito demostrar res a ningú. Ara bé, entenc que les jovenetes tinguin el repte d'entrar a la *main street* o anar per la seva banda. A mi m'agraden les que agafen un camí propi com **Tongo**, **Tremenda Jauría** o el duet valencià **Pupil·les**.